

INFORMÁCIA

O STANOVENÝCH KOMPETENCIÁCH, ZODPOVEDNOSTI A RIADENÍ RIZÍK V NCDP

Úlohy a zodpovednosti za riadenie rizík v Národnom centrálnom depozitári cenných papierov, a. s., (ďalej aj „NCDP“) sú publikované na webovom sídle NCDP v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 909/2014 z 23. júla 2014 o zlepšení vyrovnaní transakcií s cennými papiermi v Európskej únii, centrálnych depozitároch cenných papierov a o zmene smerníc 98/26/ES a 2014/65/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 236/2012 (ďalej len „Nariadenie č. 909/2014“) a DELEGOVANÉHO NARIADENIA KOMISIE (EÚ) 2017/392 z 11. novembra 2016, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 909/2014, pokiaľ ide o regulačné technické predpisy o požiadavkách na povoľovanie centrálnych depozitárov cenných papierov, dohľad nad nimi a prevádzkové požiadavky na centrálnu depozitára.

Účinné systémy kontrolných postupov a riadenia rizík svojím rozsahom a povahou musia brať do úvahy predmet podnikania, rôznorodosť činností, objem a veľkosť transakcií, stupeň rizika každej oblasti prevádzky, ako aj stupeň centralizácie a spoľahlivosti informačných technológií. Aby mal manažment NCDP primeranú istotu, že sa dosiahnu vnútorné kontrolné ciele, musí byť vyhodnotený rozsah a povaha zavedených kontrolných postupov vzhľadom na finančný alebo iný prínos, ktorý majú dosiahnuť.

Organizácia riadenia rizík v podmienkach NCDP v zmysle implementovaných požiadaviek Nariadenia č. 909/2014 a nadväzujúcich regulačných technických predpisov / Regulation Technical Standards (ďalej len „RTS“) pozostáva z týchto úrovní:

- a) Predstavenstvo NCDP,
- b) Manažér riadenia rizík,
- c) Manažment a zamestnanci NCDP,
- d) Výbor riadenia rizík.

a) Predstavenstvo NCDP

Predstavenstvo NCDP kladie veľký dôraz na kvalitu a včasnosť prijatých informácií, aby bolo schopné správne a včas reagovať na akékoľvek varovné signály a potenciálne hrozby vyplývajúce z merania a sledovania rizík, prijať adekvátnu stratégiu riadenia rizík a aplikovať túto stratégiu prostredníctvom zamestnanca zodpovedného za výkon funkcie riadenia rizík alebo inej osoby na základe zmluvy o výkone tejto funkcie.

Pre tento účel NCDP zriadil pracovnú pozíciu „manažér riadenia rizík“, nezávislú od iných organizačných zložiek NCDP a od riadiacich orgánov NCDP.

Predstavenstvo NCDP v súlade so znením Organizačného poriadku NCDP rozhoduje o:

- stratégiu riadenia rizík a ich identifikovaní,

- alokácii kapitálu,
- schválení politik, vnútorných predpisov, nariadení a iných riadiacich a kontrolných aktov v rámci organizačnej štruktúry NCDPCP.

Predstavenstvo NCDPCP zodpovedá za:

- zavedenie, uplatňovanie a dodržiavanie primeraných stratégií a postupov v oblasti riadenia rizík za účelom identifikácie rizík spojených s činnosťami, procesmi a informačnými systémami NCDPCP, a ak je to možné, určenie tolerovaného stupňa rizika,
- kvalitné vypracovanie politik a procesov, podľa ktorých budú postupovať členovia predstavenstva, riaditelia divízií a zriadené výbory, t.j. rámca pre identifikáciu, monitorovanie, riadenie a reportovanie operačných rizík,
- stanovenie jasných cieľov a stratégií NCDPCP,
- efektívne monitorovanie senior manažmentu,
- nastavenie adekvátnej politiky odmeňovania,
- výber a dohľad nad činnosťou manažéra riadenia rizík a za prijatie vecných rozhodnutí týkajúcich sa riadenia rizík,
- zaistenie nezávislosti a primeraných zdrojov pre výkon činností manažéra riadenia rizík, manažéra bezpečnosti, manažéra dodržiavania a manažéra vnútornej kontroly a vnútorného auditu,
- monitorovanie dohody o outsourcingu,
- monitorovanie a dodržiavanie všetkých požiadaviek regulátora a dohľadu,
- vzťahy voči vlastníkom, zamestnancom, členom, účastníkom a ostatným partnerom NCDPCP,
- schvaľovanie a prehodnocovanie plánov interného auditu,
- revíziu a aktualizáciu riadiacich aktov, interných predpisov a postupov NCDPCP na základe vývoja externého a interného prostredia (po zdokumentovaní incidentov).

b) Manažér riadenia rizík

Manažér riadenia rizík v prípade zistenia nedostatkov v oblasti riadenia rizík zabezpečuje informovanie kompetentných organizačných útvarov a vedúcich zamestnancov NCDPCP zodpovedných za riadenie jednotlivých oddelení o zistených nedostatkoch, zodpovedá za navrhnutie, prijatie a vykonanie zodpovedajúcich opatrení na nápravu a včasné vykonanie nevyhnutných úprav systému riadenia rizík.

Hlavné zodpovednosti a činnosti manažéra riadenia rizík:

- je povinný dodržiavať ustanovenia interného predpisu NCDPCP pre riadenie rizík a príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa k výkonu tejto pracovnej pozície; predovšetkým komplexne zabezpečovať riadenie rizík a kontrolovať a reportovať dodržiavanie stanovených požiadaviek na kapitálovú primeranosť,
- zodpovedá za zavedenie, uplatňovanie a dodržiavanie primeraných stratégií a vnútorných predpisov za účelom identifikácie, merania, monitorovania a reportovania operačných rizík spojených s činnosťami NCDPCP, procesmi a systémami, a ak je to možné, za určenie tolerovaného stupňa rizika,

- zodpovedá za prijatie účinných postupov, procesov a mechanizmov na kontrolu a riadenie operačných rizík spojených s činnosťami NCDCCP, vrátane zabezpečovania úprav v nastavení systému riadenia operačných rizík,
- preverovanie stratégií, interných predpisov a postupov riadenia operačných rizík z hľadiska správneho uplatňovania,
- monitorovanie primeranosti a účinnosti stratégií a postupov riadenia rizík,
- monitorovanie stupňa dodržiavania opatrení, procesov a mechanizmov, ktoré boli prijaté,
- monitorovanie primeranosti a účinnosti opatrení prijatých na nápravu nedostatkov v stratégiách, postupoch, opatreniach, procesoch a mechanizmoch, vrátane nedostatkov spočívajúcich v ich nedodržiavaní príslušnými osobami,
- reporting stavu rizík v NCDCCP Predstavenstvu NCDCCP na pravidelnej báze, resp. podľa potreby.

c) Manažment a zamestnanci NCDCCP

Všetci vedúci zamestnanci, ktorí riadia určitý tím zamestnancov v NCDCCP, sú povinní v zmysle pracovných náplní vedúceho zamestnanca riadiť činnosti im zverených organizačných útvarov, ukladať úlohy zamestnancom, usmerňovať, motivovať a kontrolovať podriadených zamestnancov. Všetky tieto činnosti vykonávajú vedúci zamestnanci s cieľom eliminácie operačných rizík v rámci nimi riadenom organizačnom útvare.

Všetci zamestnanci NCDCCP sú povinní v zmysle svojich pracovných náplní vykonávať im zverenú činnosť a kontrolovať výsledky svojej práce v zmysle stanovených pracovných postupov spätnou kontrolou.

Všetci zamestnanci NCDCCP sú povinní zabrániť prípadným škodám na zdraví a majetku za predpokladu, že pri výkone svojej pracovnej činnosti, alebo počas zdržiavania sa na pracovisku zistia nesprávny postup iného zamestnanca, poškodzovanie majetku NCDCCP, nezabezpečenosť priestorov NCDCCP a akúkoľvek činnosť vymykajúcu sa rámcu činností NCDCCP.

d) Výbor riadenia rizík

NCDCCP zriadil Výbor riadenia rizík, ako orgán, ktorý bude navrhovať opatrenia v prípadoch výskytu závažných rizík (zlyhanie člena, nedostatočná kapitálová primeranosť NCDCCP, katastrofa a pod.) a stratégie riadenia rizík. Bude poskytovať poradenstvo Predstavenstvu NCDCCP v otázkach celkovej aktuálnej a budúcej tolerancie rizík a stratégie riadenia rizík. Predsedom Výboru riadenia rizík (VRR) je manažér riadenia rizík.

Členmi VRR ďalej sú:

- manažér bezpečnosti,
- manažér dodržiavania,
- vedúci oddelenia zúčtovania a vyrovnaní (divízia obchodu a prevádzky),
- vedúci oddelenia právneho,
- manažér vnútornej kontroly a vnútorného auditu.

NCDCCP umožní VRR využívanie expertného poradenstva (v prípade potreby).

Jednotlivé kompetencie a delbu zodpovednosti v procese riadenia rizík stanovuje Organizačný poriadok NCDČP.

e) Identifikácia rizík

NCDČP vykonáva identifikáciu rizík prostredníctvom:

- analýzy nových produktov, a v rámci nich analýzy nových druhov obchodov,
- analýzy existujúcich druhov portfólií,
- monitoringu makroekonomického a mikroekonomického trhového prostredia,
- prehodnocovania vnútorných procesov,
- vyhodnocovania odchýlok od plánovaného stavu,
- samohodnotenia,
- analýzy informácií jednotlivých organizačných útvarov NCDČP, predovšetkým od:
 - > štatutárnych orgánov NCDČP,
 - > manažéra vnútornej kontroly a vnútorného auditu,
 - > manažéra dodržiavania,
 - > manažéra bezpečnosti,
 - > divízie obchodu a prevádzky,
 - > divízie generálneho riaditeľa,
 - > divízie informačných technológií,
 - > divízie ekonomiky a financií.

f) Hlavné riziká ovplyvňujúce NCDČP sú:

- a) prevádzkové riziká,
- b) obchodné a právne riziká,
- c) riziká z dôvodu prepojenia.

g) Zdroje prevádzkového rizika v NCDČP sú:

- a) vnútorné – samotný výkon hlavných činností NCDČP,
- b) vonkajšie, ktoré vznikajú pri spolupráci NCDČP s ostatnými subjektami pôsobiacimi na trhu:
 - prevádzkové riziká hroziace od kľúčových účastníkov a ich klientov,
 - prevádzkové riziká hroziace od kľúčových dodávateľov sietí a služieb,
 - prevádzkové riziká hroziace od iných centrálnych depozitárov alebo trhovej infraštruktúry.

Vo všetkých uvedených oblastiach zdrojov prevádzkových rizík má NCDČP vypracované postupy ich monitorovania a stanovené konkrétne osoby zodpovedné za monitoring, reportovanie a ich elimináciu.

NCDCP má poistené prevádzkové riziká formou poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú v rámci výkonu činností a zvlášť má poistené kybernetické riziká.

h) Proces riadenia prevádzkových rizík v NCDCP pozostáva z nasledujúcich krokov:

- a) identifikácia rizika,
- b) aplikácia metód riadenia rizík, kvantifikácia rizika,
- c) spôsob obmedzenia rizika,
- d) pravidelné meranie stanovených rizikových požiadaviek na kapitál NCDCP,
- e) vykazovanie rizík a ich kontrola na všetkých úrovniach riadenia a kompetentnými útvarmi NCDCP.

i) Predchádzanie vzniku prevádzkových rizík v NCDCP:

- a) NCDCP má vypracované metodické postupy, ktoré podrobne stanovujú postup, kompetencie, kontrolu 4 očí, fyzický monitoring činnosti prevádzky NCDCP, procesné a osobitné manažérske kontroly zamestnancov prevádzky NCDCP v rôznych fázach prevádzkového procesu a v rôznych časových úsekoch,
- b) NCDCP má nastavené automatické kontroly v rámci systému pre zúčtovanie a vyrovnanie transakcií s cennými papiermi a nezávislé automatické kontroly úrovne spracovania inštrukcií systémom pre zúčtovanie a vyrovnanie.

j) Riziká, ktoré budú posudzované zo strany NCDCP v prípadoch požiadania o prístup k službám:

1. Ak požiadajú účastník, emitent, iný centrálny depozitár, centrálna protistrana, obchodný systém o poskytovanie služieb zo strany NCDCP, musí NCDCP vziať do úvahy a posúdiť nasledovné riziká vyplývajúce z takéhoto prístupu k službám NCDCP:
 - a) právne riziká,
 - b) finančné riziká,
 - c) prevádzkové riziká.
2. Pri posudzovaní **právnych rizík** vyplývajúcich zo žiadosti o prístup žiadajúcim účastníkom prihliada NCDCP na tieto kritériá:
 - a) či je žiadateľ o účasť schopný dodržiavať právne požiadavky pre účasť v systéme zúčtovania a vyrovnania cenných papierov prevádzkovanom NCDCP,
 - b) či je žiadateľ o účasť schopný zabezpečiť v súlade s pravidlami platnými v Slovenskej republike dôvernosť informácií,
 - c) ak je žiadajúci účastník registrovaný v inej krajine, NCDCP prihliada na niektoré z nasledujúcich kritérií:

- či žiadajúci účastník nie je subjektom, na ktorý sa vzťahuje regulačný a kontrolný rámec porovnateľný s rámcom, ktorý je aplikovaný pre žiadateľov v krajinách Európskej únie,
 - či pravidlá NCDCCP týkajúce sa finalizácie vysporiadania uvedené v článku 39 Nariadenia č. 909/2014 sú právne účinné a uplatniteľné v jurisdikcii štátu žiadajúceho účastníka.
3. Ak NCDCCP posudzuje **právne riziká** na základe žiadosti emitenta o evidovanie cenných papierov v NCDCCP, tak berie do úvahy nasledovné kritériá:
 - a) či je emitent schopný splniť právne požiadavky pre poskytovanie služieb zo strany NCDCCP,
 - b) či je emitent schopný garantovať, že cenné papiere budú emitované spôsobom aby umožnili NCDCCP mať istotu o integrite emisie v súlade s článkom 37 Nariadenia č. 909/2014.
 4. Ak NCDCCP na základe žiadosti iného depozitára o prístup posudzuje **právne riziká**, NCDCCP berie do úvahy kritériá uvedené vyššie v bode 2. písm. a) – c).
 5. Ak NCDCCP na základe žiadosti centrálnej protistrany o prístup, posudzuje **právne riziká**, NCDCCP berie do úvahy kritériá uvedené vyššie v bode 2. písm. a) – c).
 6. Ak NCDCCP na základe žiadosti obchodného systému o prístup, posudzuje **právne riziká**, NCDCCP berie do úvahy kritériá:
 - a) kritériá uvedené vyššie v bode 2. písm. b),
 - b) či, ak je žiadajúci obchodný systém založený v inej krajine, nie je subjektom, na ktorý sa vzťahuje regulačný a kontrolný rámec, ktorý by sa týkal obchodného systému zriadeného v Európskej únii.
 7. Ak NCDCCP posudzuje na základe žiadosti účastníka o prístup **finančné riziká účastníka**, posudzuje, či má žiadajúci účastník dostatok finančných zdrojov na plnenie jeho zmluvných povinností voči NCDCCP.
 8. Ak NCDCCP posudzuje na základe žiadosti emitenta **finančné riziká emitenta**, žiadajúceho o registráciu emisie v NCDCCP v súlade s článkom 49 (1) Nariadenia č. 909/2014, NCDCCP a kompetentný regulátor posudzuje kritérium uvedené v bode 7..
 9. Ak NCDCCP posudzuje na základe žiadosti centrálneho depozitára o prístup **finančné riziká**, posudzuje kritérium uvedené v bode 7..
 10. Ak NCDCCP posudzuje na základe žiadosti centrálnej protistrany alebo obchodného systému o prístup **finančné riziká**, posudzuje kritérium uvedené v bode 7..
 11. Ak NCDCCP a kompetentný regulátor posudzuje na základe žiadosti účastníka o prístup **prevádzkové riziká** účastníka, posudzuje túto žiadosť podľa nasledovných kritérií:
 - a) či žiadajúci účastník má prevádzkovú kapacitu pre účasť v NCDCCP,
 - b) či žiadajúci účastník má zavedené dostatočné pravidlá riadenia rizík, ktoré vyhovujú NCDCCP, alebo či má nevyhnutné skúsenosti v tejto oblasti,
 - c) či žiadajúci účastník má zavedené dostatočné pravidlá a postupy pre nepretržité pokračovanie v činnosti a plán obnovy činnosti po katastrofe,
 - d) či sprístupnenie služieb účastníkovi nebude vyžadovať od NCDCCP, aby významne zmenil svoje prevádzkové postupy, čo by následne ovplyvnilo procesy riadenia rizík NCDCCP a ohrozilo hladké fungovanie systému zúčtovania a vysporiadania cenných papierov v NCDCCP ako aj potrebu zavedenia manuálnych procesov spracovania v NCDCCP.

12. Ak NCDCP posudzuje na základe žiadosti emitenta **prevádzkové riziká** súvisiace so zaevidovaním jeho cenných papierov v NCDCP v súlade s článkom 49 (1) Nariadenia č. 909/2014 posudzuje tieto kritériá:
- a) kritérium uvedené v bode 11. písm. d),
 - b) či systém vysporiadania cenných papierov prevádzkovaný NCDCP môže spracovať meny požadované emitentom.
13. Ak NCDCP posudzuje na základe žiadosti o prístup centrálnemu depozitára alebo centrálnej protistrany **prevádzkové riziká** súvisiace s prístupom, postupuje podľa nasledovných kritérií:
- a) či žiadajúci účastník má prevádzkovú kapacitu pre účasť v NCDCP,
 - b) či žiadajúci účastník má zavedené dostatočné pravidlá riadenia rizík, ktoré vyhovujú NCDCP, alebo či má nevyhnutné skúsenosti v tejto oblasti,
 - c) či žiadajúci účastník má zavedené dostatočné pravidlá a postupy pre nepretržité pokračovanie v činnosti a plán obnovy činnosti po katastrofe,
 - d) či sprístupnenie služieb účastníkovi nebude vyžadovať od NCDCP, aby významne zmenil svoje prevádzkové postupy, čo by následne ovplyvnilo procesy riadenia rizík NCDCP a ohrozilo hladké fungovanie systému zúčtovania a vysporiadania cenných papierov v NCDCP ako aj potrebu zavedenia manuálnych procesov spracovania v NCDCP.
14. Ak NCDCP posudzuje na základe žiadosti o prístup obchodného miesta **prevádzkové riziká** súvisiace s prístupom k službám, musí mať na zreteli nasledovné kritériá:
- a) či sprístupnenie služieb obchodnému miestu nebude vyžadovať od NCDCP, aby významne zmenil svoje prevádzkové postupy, čo by následne ovplyvnilo procesy riadenia rizík NCDCP a ohrozilo hladké fungovanie systému zúčtovania a vysporiadania cenných papierov v NCDCP, ako aj potrebu zavedenia manuálnych procesov spracovania v NCDCP.

Bratislava, 13. októbra 2017

Ing. Ľubor J e n i s , v. r.
predseda predstavenstva
a generálny riaditeľ

Ing. Andrej S i n i c y n , v. r.
podpredseda predstavenstva
a riaditeľ divízie obchodu a prevádzky